

Bilaga 2

Uppdragets genomförande

I den här bilagan beskriver vi hur vi har genomfört vårt uppdrag och vilka metoder som vi har använt för att genomföra uppdraget.

Övergripande frågeställningar

Frågorna som ingår i vårt uppdrag går till viss del in i varandra. Vi har identifierat tre delar som vi bedömer är av mer övergripande karaktär för att analysera Sametingets verksamhet. Därefter har vi sorterat in uppdragsfrågorna i de olika delarna.

1. Analys av regeringens styrning och myndighetens organisationsform

Vi bedömer att regeringens styrning av Sametinget och dess organisationsform är en viktig aspekt för att bedöma Sametingets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag och uppsatta mål. Vi har därför analyserat i vilken mån regeringens styrning och Sametingets organisationsform påverkar myndighetens förutsättningar att bedriva sin verksamhet ändamålsenligt och effektivt.

2. Analys av Sametingets resultat och måluppfyllelse

I vår analys av Sametingets resultat och måluppfyllelse ingår analys och bedömning av hur Sametinget fullgör sitt uppdrag, hur de använder sina resurser samt hur myndigheternas målgrupper uppfattar Sametingets resultat.

3. Analys av Sametingets ledning, styrning och uppföljning

Vi har analyserat ändamålsenligheten i Sametingets ledning, styrning och uppföljning. Vi har bedömt att den analysen hänger tätt samman både med hur Sametingets organisationsform och styrning fungerar i praktiken och med hur den fungerar jämfört med den kommunala organisationen och dess utmaningar. Analysen hänger också samman med vilka åtgärder som myndigheten har genomfört för att åstadkomma en effektiv intern styrning och kontroll samt god förvaltningskultur.

Vi har undersökt hur fyra målgrupper uppfattar Sametingets resultat

I vårt uppdrag att beskriva hur Sametingets målgrupper uppfattar myndighetens resultat har vi varit tvungna att avgränsa oss. Det beror på att Sametingets målgrupper är många och omfattar många individer. Vi har i denna del av uppdraget avgränsat oss till följande målgrupper:

- Myndigheter som Sametinget samverkar med
- Samebyar
- Samiska intresseorganisationer
- Lokala sameföreningar

I den del där vi redovisar förtroendet för Sametinget ingår också Sametingets valkrets baserat på de väljarundersökningar som genomfördes i samband med sametingsvalet 2013, 2017 och 2021.¹

Metodval

Våra analyser, slutsatser och bedömningar grundar sig på intervjuer med tjänstepersoner och ledamöter i Sametinget, tjänstepersoner på Regeringskansliet, målgrupper som Sametinget samverkar med, interna underlag från Sametinget, underlag som Sametinget har lämnat till regeringen samt en enkätundersökning som vi har skickat till några av Sametingets målgrupper.

Intervjuer

Totalt har vi intervjuat drygt 80 personer under perioden april–september 2023.

Från Sametingets kansli har vi intervjuat drygt 35 personer. Syftet med intervjuerna med representanter från Sametinget har bland annat varit att förstå hur Sametingets organisation, styrning och verksamhet fungerar i

¹ Ragnhild Nilsson, Stefan Dahlberg & Ulf Mörkenstam (2016). *Sametingsval. Väljare, partier och media*, Ulf Mörkenstam, Stefan Dahlberg, Ragnhild Nilsson och Camilla Sandström (2017). *Sametingsval 2017*, R. Nilsson, U. Mörkenstam & S. Dahlberg (2023). *Sametingsvalet 2021*, Working Paper, Mittuniversitetet.

praktiken och hur arbetet och resultatet har utvecklats över tid. Från Sametinget har vi bland annat intervjuat den tillförordnade kanslichefen, avdelningschefer, informatörer, controllers, utredare, handläggare, jurister, fackliga företrädare och ett urval av personal som arbetar på kansliet i Kiruna, Östersund, Jokkmokk och Tärnaby. Vi har också intervjuat en tidigare kanslichef och den konsult som har hjälpt Sametinget med sin årsredovisning. Vi har även intervjuat Sametingets ordförande, styrelsens ordförande och partiledarna i de partier som är representerade i Sametinget. En av partiledarna valde att inte delta i intervjun.

Vår bild av hur de målgrupper som arbetar tillsammans med Sametinget uppfattar Sametingets arbete och resultat grundar sig på intervjuer med företrädare för ett urval av de myndigheter som Sametinget arbetar med. De myndigheter som vi har intervjuat är länsstyrelsen i Dalarna, Jämtland, Norrbotten, Stockholm, Västerbotten och Västernorrland samt Statens jordbruksverk och Naturvårdsverket. Vi har också intervjuat företrädare Landsförbundet Svenska samer (LSS) och Svenska Samernas Riksförbund (SSR).

För att få regeringens bild av hur styrningen av Sametinget fungerar har vi intervjuat tjänstepersoner från Kulturdepartementet, Klimat- och näringslivsdepartementet och Landsbygd- och infrastrukturdepartementet. Vi har även intervjuat representanter för Ekonomistyrningsverket och Riksrevisionen för att få deras bild av hur Sametinget fungerar.

Enkätundersökning

Vi har även tagit fram en enkät för att ta reda på hur Sametingets målgrupper uppfattar Sametingets resultat. Den har skickats via e-post till ett urval av Sametingets målgrupper. De målgrupper som har fått möjlighet att besvara enkäten är samiska intresseföreningar och organisationer, lokala sameföreningar samt samebyar. Enkäten gick ut till de organisationer och föreningar som vi, tillsammans med Sametinget, identifierade som målgrupper till Sametinget och som vi hittade kontaktuppgifter till. Samtliga samebyar (utom en som inte har e-post) har haft möjlighet att besvara enkäten.

Samiska förbund, stiftelser och organisationer kallas i rapporten för intresseorganisationer. De verkar inom en rad olika samiska intresseområden, till exempel rennäring, samisk kultur, samiska språk, miljö och samiska rättigheter.

Lokala sameföreningars verksamheter varierar, men deras syften är att skapa en samisk samhörighet bland samer i de områden där de verkar. Det finns ett trettiotal lokala sameföreningar runt om i Sverige.²

Varje sameby har ett geografiskt område där de bedriver renskötsel. I rennärlagslagen finns bestämmelser om samebyar och vem som räknas som medlem. Samebyn ska för medlemmarnas gemensamma bästa leda renskötseln på det geografiska området. Det finns 51 samebyar i Sverige.

Enkäten kunde besvaras under perioden 16 juni–18 augusti. I enkäten fick de svarande ta ställning till hur de anser att Sametinget sköter sina uppgifter inom ett antal olika områden, hur de anser att Sametingets arbete har utvecklats över tid och vilket förtroende de har för Sametinget. I bilaga 3 redovisar vi enkätfrågorna och hur de som fått enkäten svarat på dessa.

Totalt svarade 49 procent av de som fick enkäten på våra frågor. Men svarsfrekvensen varierar mellan de olika målgrupperna, och målgrupperna är olika stora. Drygt hälften (25 av 49) samebyar besvarade enkäten, liksom 7 av 9 samiska intresseföreningar. Bland de lokala sameföreningarna var det endast 7 av 21 som besvarade enkäten. En sameby och ett okänt antal lokala sameföreningar fick inte enkäten då vi inte kunde få tag i e-postadresser till dessa organisationer.

Tabell B1. Svartsfrekvens på Statskontorets enkät uppdelat på målgrupp för enkäten

Svartsfrekvens	Utskick	Svarat	Svartsfrekvens
Samebyar	49	25	51 %
Samiska intresseföreningar	9	7	78 %
Lokala sameföreningar	21	7	33 %
Totalt	79	39	49 %

² [Sameföreningar i Sverige - Samer.se](https://www.samer.se). Hämtad 2023-08-21.

Bortfallsanalys

Enkäten har ett stort bortfall. Men den låga svarsfrekvensen var förväntad, eftersom vi vet att även Sametinget har svårt att få in svar när de går ut med enkäter till sina målgrupper.

I vår bortfallsanalys kan vi se att bortfallet bland samebyar är störst bland skogssamebyar och samebyar i Norrbottens län.

När det gäller lokala sameföreningar är det främst föreningar i norra Sverige som har besvarat enkäten. Bland intresseorganisationerna är svarsfrekvensen hög. Men det är svårt att göra några ytterligare analyser när det gäller bortfallet bland sameföreningar och intresseorganisationer eftersom de representerar så olika typer av medlemmar och intresseområden.

Vi ser flera möjliga orsaker till bortfallen i enkäten. En är att det endast var möjligt att skicka in ett enkätsvar per organisation, förening respektive sameby. Men personerna inom dessa målgrupper kan ha olika uppfattningar om Sametinget, vilket kan ha gjort det svårt för dem att besvara frågorna samlad. En annan förklaring kan vara att målgrupper som inte har särskilt mycket kontakt med Sametinget, eller inte påverkas i någon större utsträckning av Sametingets arbete.

Interna underlag

Vi har tagit del av och analyserat flera av Sametingets interna underlag. Det gäller till exempel årsredovisningar, verksamhetsplaner, budgetunderlag, budgetprognoser, arbetsordningar, delegationsbeslut, styrdokument, strategier, riktlinjer, policys, handlingsprogram, protokoll och resultat från medarbetarundersökningar.

Vi har också tagit del av underlag som Sametinget har lämnat till regeringen. Ett exempel är underlag som har lämnats för att redovisa vilka insatser som har genomförts eller planeras för att säkerställa effektiv intern styrning och kontroll samt god förvaltningskultur.

Andra underlag

Andra underlag som har legat till grund för våra analyser, slutsatser, bedömningar och förslag är bland annat Statskontorets myndighetsanalys av Sametinget 2010, Ekonomistyrningsverkets (analyser av Sametinget från 2003 och 2017 och revisionsrapporter från Riksrevisionen).

Vi har också tagit del av de valundersökningar som genomfördes av sametingsvalen för åren 2013, 2017 och 2021.

Underlagen som ligger till grund för jämförelsen av Sametinget med sametingen i Finland och Norge och den kommunala organisationen är regleringen som styr respektive organisation, utredningar och propositioner som har behandlat och legat till grund för reformer av Sametingets organisation och den kommunala organisationen samt forskning om de nordiska sametingen och den kommunala organisationen. Vi har även ställt ett antal frågor via e-post till sametingen i Norge och Finland för att fylla i vissa kunskapsluckor och för att komplettera vår analys.

Projektgrupp och kvalitetssäkring

Uppdraget har genomförts av en projektgrupp bestående av Nadja Bogestam, Lovisa Boström, Karl Djurberg Malm, Martin Johansson (projektledare) och Magnus Medelberg. Åsa von Sydow har medverkat i uppstarten av uppdraget.

Rapporten har kvalitetssäkrats enligt Statskontorets interna rutiner. Till projektgruppen har vi knutit interna referenspersoner. Vi har också låtit en extern person granska vissa delar av ett utkast av rapporten. Sametinget och Regeringskansliet (Kulturdepartementet) har fått möjlighet att faktagranska vissa delar av rapporten.